

IMMIGRANT-INSTITUTET

**Civilsamhällets betydelse för invandrares integration i
det svenska samhället med fokus på
integrationsaktiviteter som erbjuds av några
organisationer i Göteborg**

Ivan Dzido och Vojtěch Kubík

2013

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Teoretisk bakgrund.....	2
2.1 Definition av begreppet integration.....	2
2.2 Civilsamhället i integrationsprocessen.....	5
3. Ideella organisationers integrationsfrämjande aktiviteter i Göteborg	7
4. Undersökningen: Hur ideella organisationers aktiviteter främjar invandrares integration i det svenska samhället	12
4.1 Metod	13
4.2 Undersökningens förlopp.....	14
4.3 Undersökningens resultat	14
5. Slutsatser	20
6. Källor.....	21
7. Bilagor.....	22

1. Inledning

Sverige har sedan flera decennier upplevt olika immigrationsvågor. För nyanlända invandrare från olika kulturer, med olika utbildning och tro har segregationen gradvis ökat och frågan om integration har varit ett återkommande diskussionsämne. Hur ska man integrera nyanlända in i majoritetssamhället så att de kan lära sig svenska, få jobb och bostad, utbilda sig och få en bra fritid? Med tiden har Sveriges integrationspolitik förändrats och omvärderats allt medan segregationen och arbetslösheten bland invandrare har ökat, vilket knappast är ett resultat av framgångsrik integration.

En del anser att den statliga sektorns roll i integrationsprocessen är svag och att aktörer från civilsamhället ökar i betydelse. Bland de viktigaste aktörerna återfinns icke-statliga och ideella organisationer. Vi ställde oss frågan vilken betydelse för integrationsprocessen några utvalda aktörer har i Göteborg, Sveriges andra största stad där segregationen är bland den största i landet. Kan civilsamhällets organisationer hjälpa till på något sätt att integrera invandrare på arbetsmarknaden, vilket betraktas som det första steget på väg mot integration? I den här rapporten försöker vi att besvara de här frågorna. I vår undersökning har vi besökt utvalda organisationer som erbjuder integrationsfrämjande aktiviteter för invandrare i Göteborg. Därefter har vi genomfört en enkätundersökning i syfte att undersöka om icke-statliga organisationers aktiviteter på något sätt kan hjälpa invandrare att integreras i det svenska samhället.

2. Teoretisk bakgrund

2.1 Definition av begreppet integration

Det finns olika definitioner av begreppet integration vilket oftast används i samband med invandrare och etniska grupper (Nagy 2007). När vi i vår rapport pratar om integration menar vi att inlemma någon i det svenska majoritetssamhället.

När debattörer och politiker pratar om integration nuförtiden distanserar de flesta sig från termen asimilation som ibland används som synonym till integration (Nagy 2007). Med den här uppfattningen instämmer också Allwood m.fl. Enligt dem handlar integration om ett samhälle där individer inte tvingas att avstå från sitt modersmål och sin kultur utan där det är tillåtet och möjligt att bevara dessa och samtidigt vara i aktiv kontakt med majoritetssamhället (Allwood et al., 2007). Assimilation betyder tvärtom att uppgå i det nya samhället genom att ge upp sitt modersmål och sin kultur.

Nagy sammanfattar integration i tre modeller: (1) Systemmodellen – enligt den här modellen är integration en process i ett system där olika delar fungerar bredvid varandra och påverkar varandra och som går ut på att ett samhälle ska hållas samman; (2) Aktörsmodellen utgår från enskilda aktörer som identifierar sig med och är delaktiga på olika arenor, t ex. en arbetsplats, en förening etc; (3) Interaktionsmodellen beskriver en process där olika grupper eller socio-kulturella verkligheter blandas och påverkar varandra och skapar nya synteser. De här tre perspektiven kompletterar varandra (Nagy 2007).

För att upptäcka ett möjligt samband mellan deltagande i integrationsaktiviteter som erbjuds av ideella organisationer å en sidan och invandrades integrering i samhället å andra sidan inriktar vi oss i den här undersökningen på aktörsperspektivet som illustreras i bild nr 1. Enligt Nagy är den en socio-psykologisk modell som bland annat även utgår från en samhällsdiskussion om integration. Nagy menar att integrationsarbete består av några konkreta steg (aktioner) i en konkret arena som bidrar till processer som utspelas i de ovanstående modellerna (Nagy 2007). Bilden framställer en arena/plats där invandrare integreras och mindre områden ("subarenor") som gör det möjligt att ta nästa steg i integrationsprocessen inom den här arenan. En arena kan utgöras av en arbetsplats, utbildning, kulturförening eller andra föreningar.

Till en början måste invandrare få tillstånd att träda in i arenan (**ENTER**). Det betyder att få asyl, uppehållstillstånd eller att börja arbeta eller studera. Efter inträdet fortsätter man till andra "subarenor" och går igenom en integrationsprocess. Den här processen är ömsesidig. Invandrare måste själva vilja bli integrerade och å andra sidan måste samhället hjälpa till att öppna dörrar. En etablerad och politisk korrekt ståndpunkt skulle uppfatta integration som

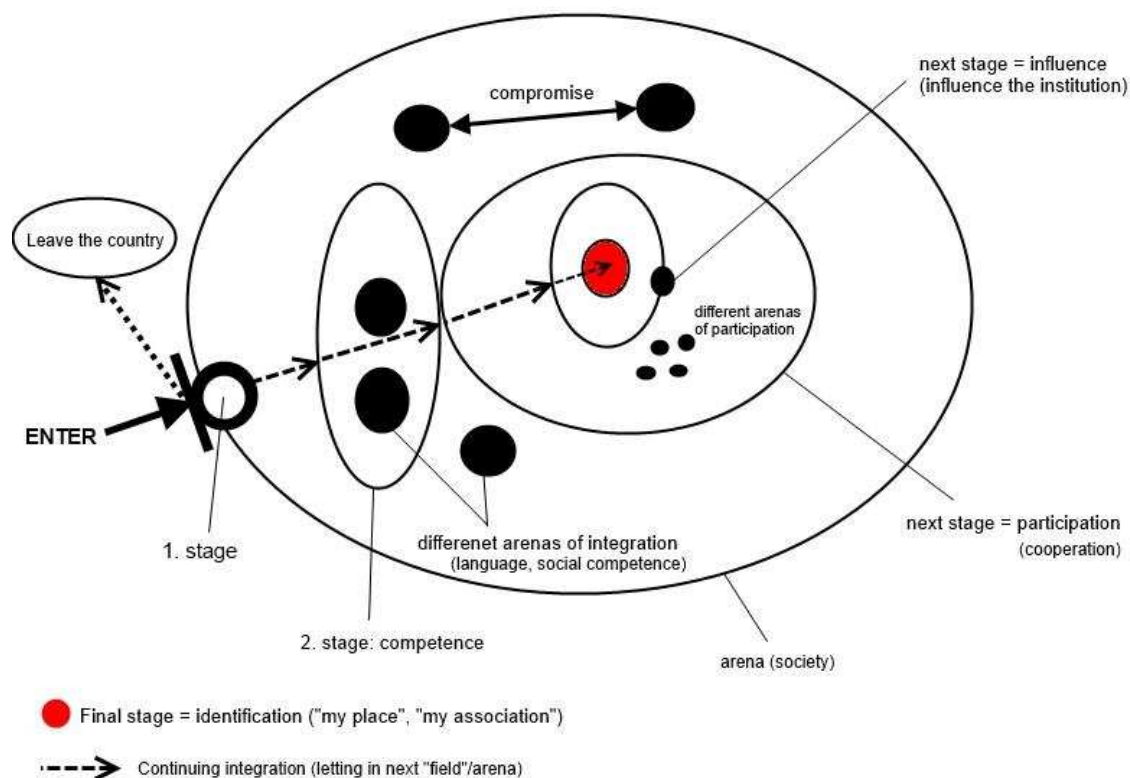
en ömsesidig process som bygger på aktivt deltagande från både invandrarna och majoritetssamhället sida (Nagy 2007).

För att kunna fortsätta till olika arenor är det viktigt att göra **kompromisser**. Det betyder att inte bara få personliga **kompetenser** (t.ex. att kunna språk) men också sociala kompetenser, dvs. att övertyga samhället om ens egna ansvar och pålitlighet (att inte begå brott, betala skatt osv.). När man har gått igenom "kompetensarenan" är det möjligt att fortsätta genom att **delta (participation)**. Då är man en del av arenan, deltar i vad som händer och samarbetar. Utbildning eller kvalificering får man inte genom att studera på egen hand utan man deltar i kurser som erbjuds i ett konkret land. På arbetsplatsen är man en del av ett team och behandlas som en del i teamet.

I det ögonblick som man börjar att påverka, förändra och skapa något fortsätter man till fasen **påverkan (influence)**. Om vi med den här arenan (eller subarenan) menar till exempel en arbetsplats på ett företag betyder det att man är delaktig i företagets utveckling. Vid det här laget tjänar man mer och det antas också att man är lyckligare.

När man uppnår positionen där man påverkar saker är det inte långt till att upptäcka sin egen identitet – **identifikation**. Invandraren inser att hen själv är en viktig spelare i den här arenan och tar den här arenan för sin egen som en plats där man trivs och skulle vilja stanna. Invandraren inser att hen själv "betyder något" och är viktig för sitt område (samarbetspartner) som en del av team.

Bild 1 – socio-psykologisk modell av integration

Utifrån ovanstående resonemang och samtal med utvalda organisationer som Arbetsförmedlingen, Landsorganisationen och organisationer som arbetar med integration har vi för vår undersökning identifierat följande tre möjliga huvudfaktorer som påverkar integrationsprocessen – **språkkunskaper**, **arbete** och **utbildning** (eller **kvalificering**). I undersökningen arbetar vi utifrån Nagys faser "competence" och "participation" som områden där den ideella sektorn och icke-staliga organisationer genom sina aktiviteter erbjuder invandrare det första steget till utbildning, kontakter och socialisering.

2.2 Civilsamhället i integrationsprocessen

Integreringen av invandrare i mottagarsamhället påverkas i regel av statens integrationspolitik. Målet för Sveriges integrationspolitik är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund (Government offices of Sweden 2009). Trots det här målet anser en del att statens så väl som överstatliga organs försök att koordinera invandring och integration på ett effektivt sätt endast har nått liten framgång (Castles 2003).

Castles delar in orsakerna till varför politiken misslyckas i tre huvudkategorier. En av dem omfattar faktorer inom de politiska systemen dit han bland annat också räknar civilsamhällets betydelse.

Trots att många kan påpeka att begreppet civilsamhälle är brett, har vi bestämt oss för att definiera civilsamhället enligt Alonso, Lindqvist och Ritzén, som en arena för sociala aktiviteter utanför den offentliga sektorn och utanför klustret av institutioner med anknytning till handel och marknadsaktiviteter (Alonso, Lindqvist & Ritzén 2006). I vår undersökning handlar det främst om konkreta aktiviteter som genomförs av ideella organisationer.

Civilsamhället spelar en viktig roll i invandrings- och integrationsprocessen. Enligt Alonso, Lindqvist och Ritzén spelar civilsamhället en huvudroll när det gäller att bygga och underhålla samhällets sammanhållning. Det geniala i civilsamhället och i samhällsaktiviteter hänger ihop med att man skapar och underhåller relationer som leder till ökat förtroendekapital (Alonso, Lindqvist & Ritzén 2006). Dessa förhållanden kan vara viktiga när det gäller jobb och utbildning och leda till att man oftare använder svenska hemma och utanför hushållet.

Ideella organisationer spelar också en viktig roll i asylprocessen och flyktingmottagandet, i synnerhet för dem som inte har hittat jobb eller av olika skäl behöver hjälp (Norström & Norberg 2012). I jämförelse med den offentliga sektorn arbetar ideella organisationer närmare människor genom att de erbjuder olika typer av aktiviteter som kan vara till hjälp för att få eller hitta jobb, använda majoritetsspråket och få andra kunskaper som är viktiga för framgångsrik integration. Här ser vi att ideella organisationer spelar en viktig roll i förhållande till statliga institutioner.

Alonso, Lindqvist och Ritzén anser att invandrarföreningar och andra ideella organisationer bidrar till integrationsprocessen. De kan uppfattas som en integrationssymbol som kännetecknas av att människor börjar att omvärdera sina intressen, sin energi, sitt ansvar och sina framtidsplaner i den nya miljön i "värdsamhället" (Alonso, Lindqvist, Ritzén 2006).

Tendensen att organisera sig betyder att människor börjar att "packa upp sina resväskor och stiger ut ur sin nostalgiska myt om att återvända" (Alonso, Lindqvist, Ritzén 2006).

Trots att integration är en mycket komplex process har vi bestämt oss för att utveckla den här idén som bygger på att civilsamhället utgör den viktigaste sociala arenan för att komma in på arbetsmarknaden, använda majoritetsspråket och skapa solidaritetskänsla och kontakter.

3. Ideella organisationers integrationsfrämjande aktiviteter i Göteborg

I den här delen av vår undersökning har vi försökt hitta alla grundläggande typer av integrationsaktiviteter som erbjuds i Göteborg. Meningen har inte varit att i detalj beskriva varje aktivitet utan att identifiera enskilda typer och vad som kännetecknar dem. Det här steget väljs på grund av följande jämförelse. Vi har först och främst utgått från personliga samtal med representanter från utvalda organisationer samt andra aktörers webbsidor.

Det är möjligt att säga att integrationsaktiviteter har två grundläggande mål – att utbilda sig (först och främst lära sig språket) och att socialiseras/umgås (t.ex. fritidsaktiviteter). I de flesta observerade fallen är det omöjligt att säga om aktiviteterna enbart är utbildande eller enbart socialiserande därför att det finns alltid någon form av interaktion mellan deltagarna oberoende av vad människor egentligen gör. På grund av detta är det i de flesta fallen en kombination av båda målen och det som förändras är främst proportionerna mellan dem.

Förteckningen nedan beskriver och specificerar grundläggande typer av integrationsaktiviteter som identifierats utifrån ovanstående kännetecken. Vi har bestämt oss för att inte ta med invandrarföreningar. De tillhör integrationsprocessen (se Alonso, Lindqvist, Ritzén 2006) men deras roll i integrationsprocessen är mycket skiftande, liksom deras struktur och aktiviteterna som de erbjuder.

I förteckningen har vi också tagit med två integrationsfrämjande aktiviteter som organiseras över hela Sverige och vars roll är så viktig för invandrares integration att det skulle vara felaktigt att förbise dem, trots att de oftast inte genomförs av ideella organisationer. Det är

kurserna SFI (Svenska för invandrare) och Samhällsorientering som erbjuds kostnadsfritt för vuxna invandrare som har svenskt personnummer, med vissa restriktioner beroende på vilket land man kommer från. Båda kurserna erbjuds av kommunerna. Samhällsorienteringskurserna samordnas av Länsstyrelsen. SFI styrs av Skolverkets läroplaner.

Organisation	Aktivitet	Vem/Hur ofta?	Aktivitetsbeskrivning
CARITAS, INTEGRATIONS-NÄTVERK, GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION	Kurs i svenska	Vem som helst/en gång i veckan	Undervisning i det svenska språket.
CARITAS, INDIVIDUELL MÄNNISKOHJÄLP, RÖDA KORSET	Läxhjälp	Vem som helst/en eller två gånger i veckan	Aktiviteten handlar om att svenskar hjälper invandrare med läxor (inte bara med svenska). Aktiviteten äger oftast rum på bibliotek.
CARITAS, INTEGRATIONS-NÄTVERK, SVENSKA KYRKAN I BERGSJÖN	Studiecirklar	Vem som helst/en gång i veckan	Olika studiekurser. Även samhällsorientering.
CROSSROADS/ STADSMISSIONEN	Kurs i svenska	EU-mobila och tredjelandsmedborgare /två gånger i veckan	Undervisning i det svenska språket

<p>GÖTEBORGS STAD - ENHETEN FÖR SAMHÄLLS- ORIENTERING</p>	<p>Samhälls- orienteringskurs</p>	<p>Nyanländ med etableringsplan och anhöriginvandrare (ej ESS-länder)/en gång i veckan</p>	<p>Kursen ger kunskaper om hur samhället fungerar, rättigheter och skyldigheter samt grundläggande demokratiska värderingar. En stor del av kursen handlar om praktiskt vardagsliv i Sverige.</p>
<p>FLYKTINGGUIDE</p>	<p>Flyktingguide</p>	<p>Man måste kunna lite svenska (minst muntlig B-nivå SFI), bo i eller nära Göteborg, ha uppehållstillstånd/beror på deltagare</p>	<p>Programmet skapar nya personliga kontakter bland svenskar och invandrare. Enligt deltagares önskemål matchar programmet individer, familjer och små grupper. Syftet är att skapa olika grupper som kan tillbringa sin fritid tillsammans och hjälpa till med svenska.</p>
	<p>Gruppaktiviteter</p>	<p>Flyktingguides deltagare/beror på aktivitet</p>	<p>Aktiviteter deltar i invandrare tillsammans med svenskar. Målet är att skapa nya kontakter. Man kan t.ex. besöka museum, kafeteria, promenera osv.</p>
	<p>Studiecirklar</p>	<p>Några aktiviteter erbjuds bara för Flyktingguides deltagare eller Samhällsorientering kurs deltagare/beror på aktivitet</p>	<p>Syftet är att skapa nya kontakter genom att lära sig något nytt. Man kan delta i olika kurser som t.ex. simning, matlagning, besöka teater osv.</p>

GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION	Språkkafé på svenska	Kvinnor/en gång i veckan	Hjälp med att träna det svenska språket genom olika diskussionsämnen.
	Ungdomsgrupp för nyanlända	Nyanlända ungdomar/en gång i veckan	Syftet är att hjälpa nyanlända ungdomar att tillbringa deras fritid på ett effektivt sätt och hjälpa dem med socialisation.
	Öppet hus	Vem som helst/en gång i veckan	Hjälp med att träna det svenska språket, kultur evenemang, aktiviteter för barn.
GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION I SAMARBETE MED MATTEUSKYRKAN OCH SARONKYRKAN	Öppen förskola för romska barn	Romska barn vardagar	Öppen förskola.
GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION I SAMARBETE MED SVENSKA KYRKAN I BERGSJÖN	Vuxengrupper från Bergsjön	Kvinnogruppen, mansgruppen/varje grupp en gång i veckan	Hjälp med att träna det svenska språket, kulturella aktiviteter.
INDIVIDUELL MÄNNISKOHJÄLP	Move it	Nyanlända ungdomar/en gång i veckan	Syftet är att hjälpa nyanlända ungdomar att få en meningsfull fritid, få nya kompisar, träna svenska, lära känna sin stad mm.
	Bring	Nyanlända ungdomar i första gymnasieåret/en gång i veckan	Aktiviteten handlar om att hjälpa till med svenska och läxor. Man kan också fika och spela spel.
	Barn i väntan, Barn i start	Barn i asylsökande familjer eller barn i familjer som nyligen fått uppehållstillstånd/en gång i veckan	Aktiviteter för barn.

	Flyktingbesöksgruppen	Asylsökande och andra människor som saknar uppehållstillstånd och som tagits på migrationsverkets transitboende i Källered/tre gånger i månaden	Frivilliga som besöker Migrationsverkets förvar. Syftet är att genom besök ge ett medmänskligt stöd till människor som har frihetsberövats under en kortare eller längre tid.
INDIVIDUELL MÄNNISKOHJÄLP, GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION, RÖDA KORSET, 13 BIBLIOTEK I GÖTEBORG	Språkcafé	Vem som helst/en gång i veckan	Konversationsträning på enkel svenska. Samtal om olika ämnen i små grupper. Fika, umgås och lära känna nya människor. Aktiviteten äger ofta rum på bibliotek.
RÖDA KORSET	Förvarsgruppen	Asylsökande och andra människor som saknar uppehållstillstånd och som tagits in på Migrationsverkets förvar i Källered/en gång i veckan	Frivilliga som besöker Migrationsverkets låsta förvar för att ge medmänskligt stöd till människor som har frihetsberövats under en kortare eller längre tid och som väntar på avvisning eller utvisning.
	Kompisgrupp	Ensamkommande och nyanlända ungdomar/en gång i veckan	Syftet är att hjälpa ensamkommande och nyanlända barn att få en bra fritid.
	Integrationsarbete	Vem som helst/en gång i veckan	Syftet är att träna svenska genom olika diskussionsämnen.

ROSENGRENSKA	Medicinsk hjälp	Gömda flyktingar/beror på behov	Organisationen hjälper gömda flyktingar ideellt via en jourtelefon där gömda flyktingar får kontakt med vårdgivare i eller utanför sjukvården.
GÖTEBORGS STAD – VUXEN- UTBILDNINGENS SKOLOR SAMT FOLKHÖGSKOLOR	Svenska för invandrare	Invandrare som har svenskt personnummer/beror på utbildningsprogram	Undervisning i det svenska språket.

4. Undersökningen: Hur ideella organisationers aktiviteter främjar invandrades integration i det svenska samhället

Utifrån argumenten för integrationsfrämjande aktiviteter i den teoretiska delen av rapporten ville vi undersöka civilsamhällets betydelse för integrationsprocessen i praktiken. I vår undersökning har vi försökt att upptäcka om integrationsaktiviteter hjälper invandrare att knyta nödvändiga kontakter med det svenska samhället och ger kunskaper som är en förutsättning för framgångsrik integration. Det är också viktigt att nämna att integrationsprocessen är mycket komplicerad och mångtydig och därför kan vi inte analysera ideella organisationers integrationsaktiviteter inflytande på integrationen i hela dess bredd och komplexitet. Vi analyserar bara dess inflytande till "det första steget", dvs invandrades inträde på arbetsmarknaden och även deras belåtenhet med livet i Sverige.

I undersökningen har vi utgått från följande hypoteser:

Aktiviteter som ideella organisationer erbjuder:

- har en positiv inverkan på att hitta eller få jobb
- bidrar till att man oftare använder svenska i vardagslivet
- leder till att deltagarna oftare är nöjda med livet i Sverige jämfört med dem som inte deltar i den här typen av aktiviteter

Vi har definierat följande variabler som vi använt i undersökningen:

Anställning: Den här variabeln visar om respondenten har jobb, saknar jobb eller letar efter jobb, liksom vem som hjälper/har hjälpt till att hitta/få jobb. Den visar också hur länge respondenten har/har haft jobb.

Deltagande i civilsamhällets aktiviteter: Med den här aktiviteten menar vi vilken frivillig aktivitet som helst (kurs, utbildning, praktik, fritidsaktivitet) som erbjuds av en ideell organisation. Vi särskiljer aktivitetstyp, hur länge och hur ofta respondenten har besökt den konkreta aktiviteten.

Språk: Visar vilket språk man använder hemma respektive utanför hemmet.

Belåtenhet med livet i Sverige

Försörjning

Av kategoriseringskäl har vi lagt till nedanstående variabler som kan påverka variablerna ovan:

Utbildning: Den högsta utbildningen från ursprungslandet och utbildningsprogram som man deltar/har deltagit i Sverige.

Kön

Ålder

Ursprungsland

Hur länge man har bott i Sverige

Bostad: Visar i vilken stadsdel i Göteborg man bor. Vi bestämde oss för den här variabeln på grund av den ökade bostadssegregationen i Göteborg.

4.1 Metod

I undersökningen har vi använt oss av en enkät med standardiserade frågor. Enkäten har skapats både i tryck och i elektronisk form på svenska respektive engelska. Respondenterna

har fått möjlighet att välja den form som passar dem bäst. Data som vi har fått in har vi analyserat för att försöka att hitta möjliga sammanhang. Enkäten finns som bilagor.

4.2 Undersökningens förlopp

Enkäten har distribuerats både personligt och elektroniskt till de organisationer och institutioner som har haft möjlighet och velat delta i undersökningen. I några av organisationerna har vi själva funnits till hands personligen vid ifyllningen av enkäten, medan i andra organisationer har enkäten distribuerats vidare till deltagarna. Deltagare från följande organisationer har fyllt i enkäten: ABF Angered, Crossroads/Stadsmissionen, Flyktingguide, Göteborgs Räddningsmission, Individuell Människohjälp, Röda korset och deltagare i aktiviteterna Läxhjälp, Språkcafé och Språkvän vid utvalda bibliotek.

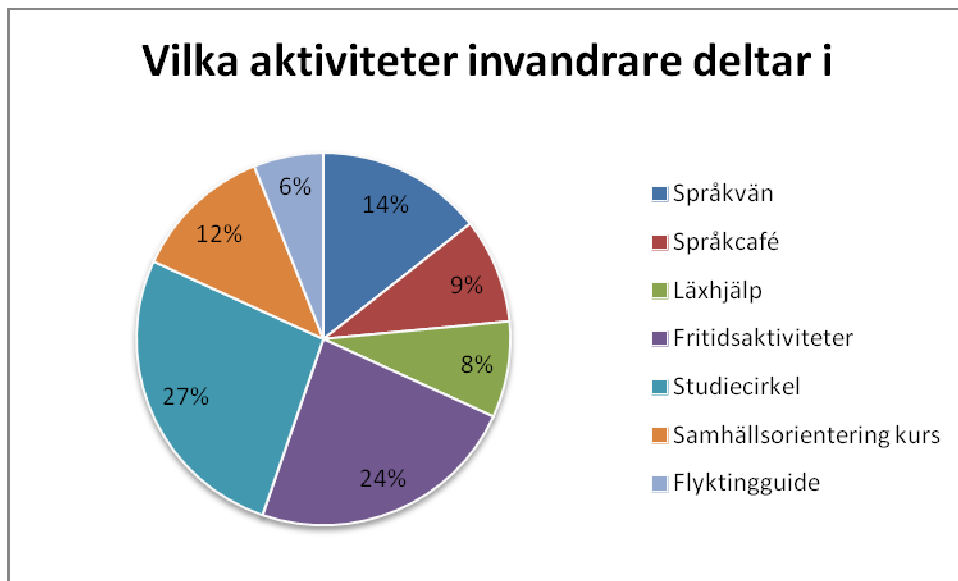
Sedan tidigare har vi också skapat ett kontaktnät med invandrare som inte har deltagit i de integrationsaktiviteter som erbjuds av ovanstående organisationer, t.ex. respondenter från invandrarföreningar.

Deltagarna i undersökningen består av 86 personer med icke-svenskt ursprung som lever i Göteborg. Inga svenskar eller personer från Norden (Danmark, Finland, Island och Norge) har deltagit. Enkäten har fyllts i av 52 män och 34 kvinnor, varav de flesta kommer från länder utanför Europeiska unionen (71 utom EU, 14 från EU). Genomsnittsåldern är 41,9 år.

4.3 Undersökningens resultat

I undersökningen har vi först upptäckt vilka integrationsfrämjande aktiviteter som är de mest välbesökta bland respondenterna. Det är studiecirklar och fritidsaktiviteter. Båda aktiviteterna innehåller många olika kurser. Andra favoritaktiviteter är aktiviteter som också ger möjlighet att träna svenska. Bland dem finns Läxhjälp, Språkcafé och Språkvän. Den tredje gruppen innehåller integrationsfrämjande aktiviteter med fokus på förståelse för hur det svenska samhället fungerar. Detta gäller Samhällsorienteringskurs och Flyktingguide. I fallet Flyktingguide fall blandas både integrationsaktivitetet och språkaktivitet. Aktiviteterna vi har undersökt visas i diagram 1 nedan.

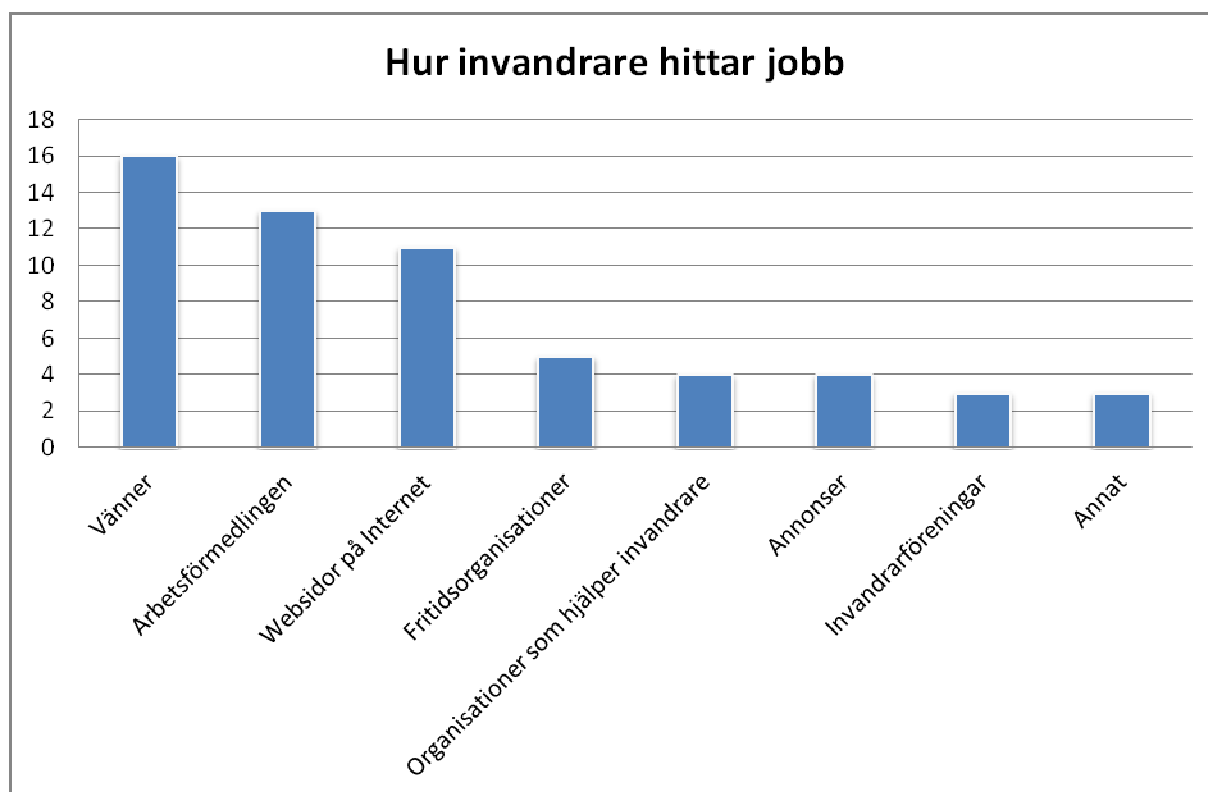
Diagram 1

I följande del har vi fokuserat på vilket sätt invandrare hittar jobb eller vem som hjälper dem att hitta/få jobb. Diagram 2 nedan visar att det vanligaste svaret är att deltagarna har hittat jobb med hjälp av *vänner*. På andra platsen står *Arbetsförmedlingen* och på tredje plats återfinns webbsidor på Internet. En för vår undersökning relevant grupp består av *invandrarföreningar*, *organisationer som hjälper invandrare* och *fritidsorganisationer* som kanske inte är primärt handlar om integration men vars roll i integrationsprocessen är viktig (se den teoretiska delen). Om vi slår ihop siffrorna för de här tre organisationerna ser vi att den här gruppen är den tredje viktigaste gruppen för deltagarna när det gäller att hitta jobb. Vi kan också anta att en del av de *vänner*, som kommer på första plats, kan deltagarna ha träffat och lärt känna just genom de aktiviteter som organiseras av *invandrarföreningar*, *organisationer som hjälper invandrare* och *fritidsorganisationer*, vilket i så fall ännu mer stärker dessa förenings betydelse för integrationsprocessen.

Diagram 2.

Vidare har vi undersökt om deltagarna är nöjda med sitt liv i Sverige för att se om invandrare som har deltagit i integrationsaktiviteter är nöjdare med sitt liv jämfört med invandrare som inte har deltagit i sådana aktiviteter. Av nedstående diagram framgår att antalet respondenter som är nöjda med sitt liv och har deltagit i integrationsaktiviteter är nästan dubbelt så stort jämfört med antalet som inte har deltagit i sådana aktiviteter.

Diagram 3:

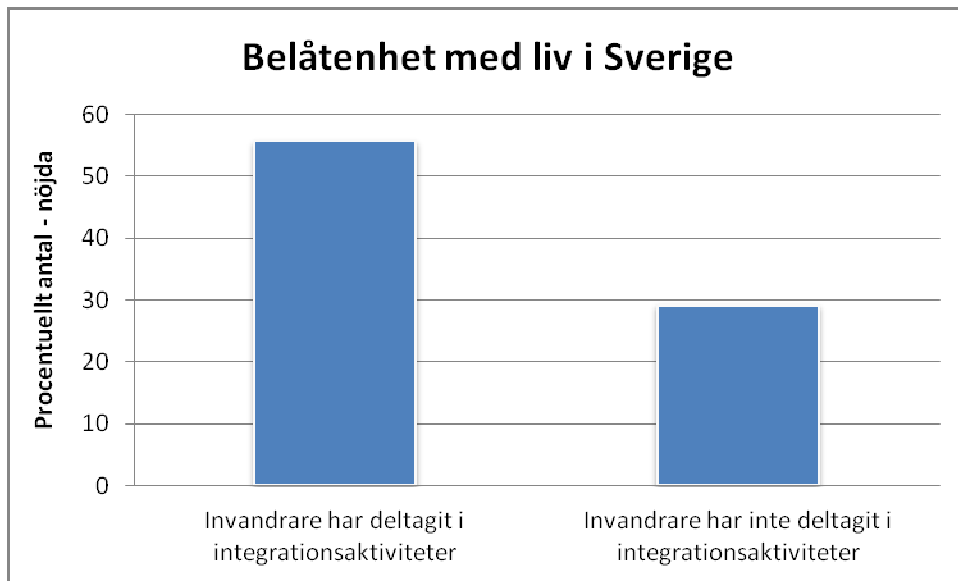

Diagram 4 och 5 nedan visar sysselsättning bland invandrare som har respektive inte har deltagit i integrationsaktiviteter. Bland respondenterna som inte har deltagit i integrationsaktiviteter är arbetslösheten mer än dubbelt så hög än bland respondenterna som har deltagit i integrationsaktiviteter. Om vi jämför antalet personer som har jobb just nu i båda grupper blir skillnaden ännu större. Antal respondenter som har deltagit i integrationsaktiviteter och har jobb just nu är mer än tre gånger större än antalet som har jobb men inte har deltagit i integrationsaktiviteter.

Diagram 4:

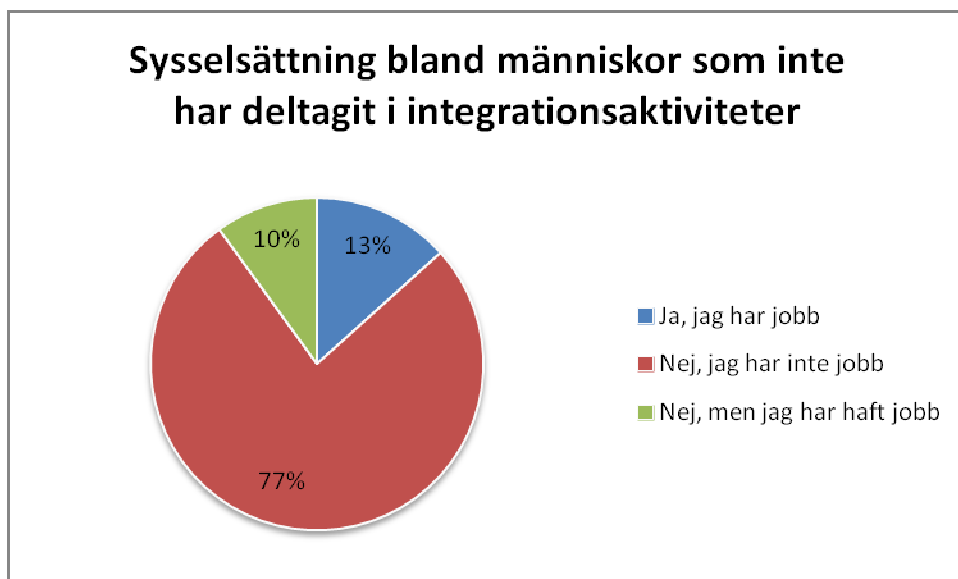

Diagram 5:

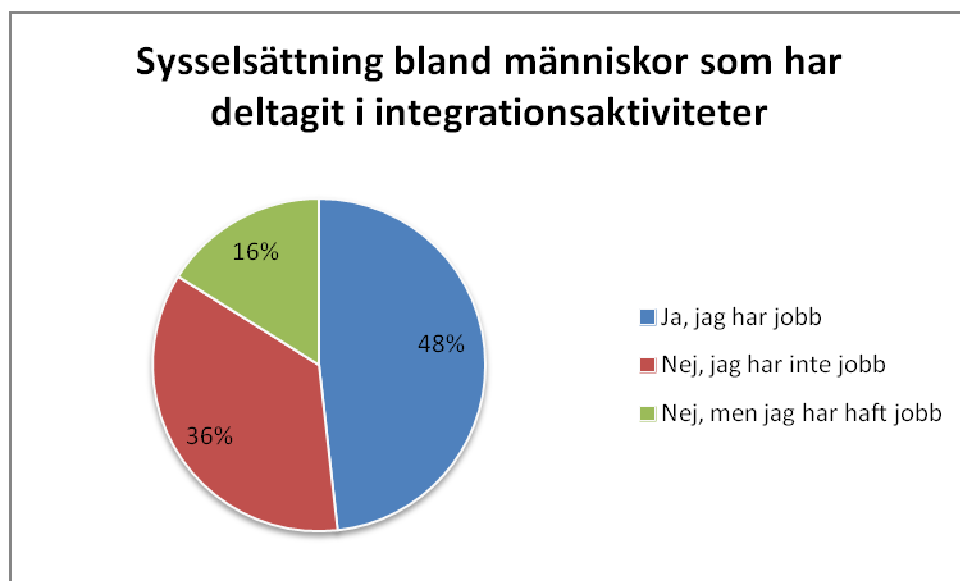

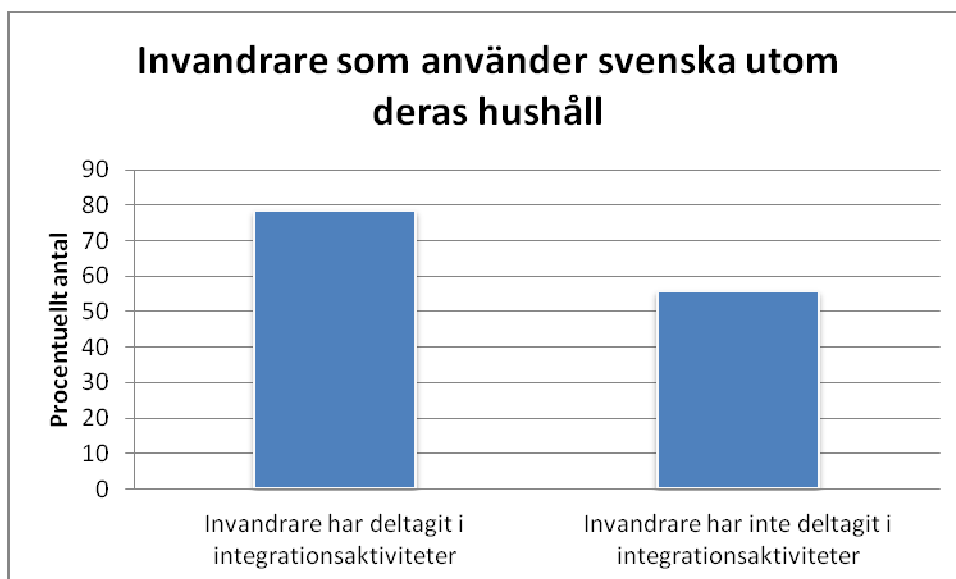
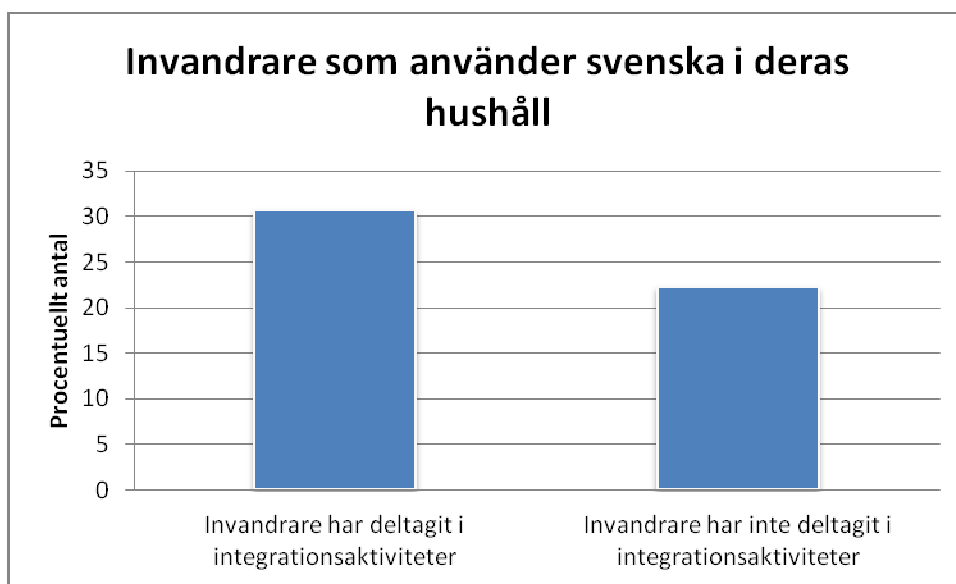
Diagram 6 nedan illustrerar sysselsättning bland båda grupper. Diagrammet omfattar alla respondenter som har eller har haft jobb (här ingår både svaret *ja, jag har jobb* och *nej, men jag har haft jobb*). Diagrammet visar att andelen invandrare som har deltagit i integrationsaktiviteter och har eller har haft jobb är nästan tre gånger större än andelen som inte har deltagit i sådana aktiviteter.

Diagram 6:

I den sista delen av vår undersökning har vi fokuserat på i vilken omfattning invandrare använder svenska i det egna hushållet och utanför hemmet i förhållande till om de deltar i integrationsaktiviteter eller inte. Nedanstående diagram visar att fler invandrare som har deltagit i integrationsaktiviteter använder svenska både hemma och utanför hemmet än personer som inte har deltagit i sådana aktiviteter. Den största skillnaden visar diagram 8 nedan som illustrerar i vilken utsträckning deltagarna använder svenska utanför det egna hushållet.

Diagram 7:

Mångtydighet och komplicerande av de andra variablerna som vi har jobbat med gör det svårare att hitta andra förhållanden och samband i vår undersökning och det är anledningen till att det inte finns med i våra resultat. Vi vill dock gärna uppmana andra att fortsätta göra undersökningar kring integration och olika variablers möjliga samband med integrationen av invandrare i det svenska samhället.

5. Slutsatser

I Göteborg finns det många ideella organisationer. Deras aktiviteter är olikartade och inriktningen bred. Även om många av dem inte identifierar sig som organisationer som har något att göra med integration så påverkar de aktiviteter som de erbjuder invandrare den här processen. Genom olika former av socialisation, språkundervisning och fritidsaktiviteter skapar de en viktig delaktighet för invandrare i vardagslivet i Sverige. Genom den mycket mer personliga kontakten som skapas genom aktiviteterna i de lokala ideella organisationerna skiljer sig ideella organisationerna från den offentliga sektorn vars roll i integrationsprocessen är annorlunda.

Civilsamhället i Göteborg representeras av utvalda organisationer kan vi rättsgiltigt betraktar som en viktig del inom integration av invandrare till svenskt samhälle. Genom undersökningen har först och främst de ideella organisationernas betydelse när det gäller integration på arbetsmarknaden bekräftats, även om deras roll främst är som förmedlare. Deras verksamhet, dvs. de aktiviteter som de erbjuder, har bekräftats ha ett positivt inflytande på invandrares belåtenhet med livet i Sverige, vilket är en viktig förutsättning för deras integration. Det har också bekräftats att organisationers inflytande ävenmedför att invandrare oftare använder svenska både i och utanför det egna hushållet.

För en eventuell fortsättning på den här undersökningen blir det viktigt att fokusera på konkreta aktiviteter, undersöka dem och ta reda på om de är tillräckligt effektiva eller vad som skulle kunna förbättra dem. Undersökningens mål är främst att starta en diskussion om civilsamhällets roll i invandrares integrationsprocess in i det svenska samhället och försöka att specificera den rollen. Med hänsyn till att undersökningen har bekräftat att det lokala civilsamhället både möjliggör och underlättar för invandrare att ta det första steget in i det svenska samhället anser vi att civilsamhällets roll kan ses som oersättlig

6. Källor

ALLWOOD, J. et. al. (2007) *European Intercultural Workplace: SWEDEN*. Göteborg: Göteborg University.

ALONSO, F., LINDQVIST, D. & RITZÉN, K. (2006) *Migrants participatory practices in decision making & NGOs roles in integration processes*. Stockholm, Uppsala: European Commission.

CASTLES, S. (2003) *Why migration policies fail*. London: Ethnic and Racial Studies.

GOVERNMENT OFFICES OF SWEDEN (2009) *Swedish Integration Policy*. Stockholm: Ministry of Integration and Gender Equality.

NAGY, G. (2007) "Mångfald och integration - en teoretisk referensram" i *Romer i Sverige – från syd till nord: Rapport från Temakonferensen om mångfald och delaktighet*. Uddevalla.

NORSTRÖM, E. & NORBERG, A. (2012) *The reception and introduction of asylum seekers and new arrivals in Gothenburg: Successes and failures in the development of a new system*. Göteborg: Eva Norström Konsult.

Webbsidor:

Flyktingguide

Röda Korset

Individuell Människohjälp

Göteborgs Räddningsmission

Caritas

Crossroads/Stadsmissionen

Matteuskyrkan

Saronkyrkan

Svenska kyrkan i Bergsjön

Integrations nätverk

Samhällsorienteringskurs

Rosengrenska

SFI

7. Bilagor

Länk till enkäten i svensk version:

https://docs.google.com/forms/d/17Q_GxX2VEtAwVpJbtcv910UsXXBk62gP5ZjxHbj9W18/edit#

Länk till enkäten i engelsk version:

<https://docs.google.com/forms/d/1M4OO6G7M-Q5xE4bm1YO8pypWqaYYsdvI85JW1TgHwc/edit#>